

Raadsvoorstel

Onderwerp: Aanpassen werkwijze van de raad: Een 4-wekelijkse vergadercyclus

Datum: 16 december 2020

Agendapunt: 14

Behandeling: Opiniërend en besluitvormend

Portefeuille-

houder(s): H.J. Bolding

Steller: P. Norder

1. Samenvatting

Om als raad en raadsleden goed te kunnen functioneren dient een aantal afspraken en spelregels te worden vastgesteld. Bijvoorbeeld over de vergaderstructuur en werk- en vergaderwijze. Bij de start van de nieuwe gemeente zijn afspraken en spelregels vastgesteld, met de aantekening te bezien hoe deze in de praktijk uitwerken en waar nodig te komen tot bijstelling. Met dit voorstel wordt invulling gegeven aan de gewenste bijstelling die voortvloeit uit een analyse van het functioneren van de raad en een intern gevoerde discussie. Het voorstel is bovendien in twee sessies besproken met een klankbordgroep vanuit de raad.

De voorgestelde nieuwe vergaderstructuur omvat een 4-wekelijkse cyclus met telkens voorbereidend raadsoverleg (in 2 sessies). Daarin worden raadsvoorstellen voorbereidend besproken voordat deze ter besluitvorming voor de raadsvergadering worden geagendeerd.

De raadsoverleggen zijn qua opzet en inrichting flexibeler en laagdrempeliger van aard, bieden meer ruimte voor onderlinge interactie en het gesprek met het college (de portefeuillehouders) en bieden gelegenheid voor participatie in vergaderingen van fractieassistenten.

Daarnaast wordt ook beoogd ruimte te geven aan het gesprek en contact met inwoners en organisaties. Niet alleen in het gemeentehuis tijdens de raadsoverleggen; de informatie wordt naar binnen gehaald, maar tegelijkertijd ook naar buiten toe om te horen en zien wat er leeft. De contacten en het aantal contactmomenten met de inwoners worden vergroot met de nieuwe werkwijze en daarin structureel verankerd.

Tenslotte komt er structureel ruimte en aandacht voor de eigen ontwikkeling en professionalisering van de raad en de raadsleden.

Met de nieuwe werkwijze wordt bovendien beoogd om het politieke debat in de raad te laten plaatsvinden. De verwachting is dat door de introductie van de raadsoverleggen een filterende werking ontstaat, waardoor er in de raad meer ruimte overblijft voor de politieke issues en majeure onderwerpen. De raadsvergaderingen blijven de plek voor het politieke debat en de besluitvorming. De raadsoverleggen zijn daarentegen laagdrempelig, flexibel, informatief en voorbereidend van karakter. De raadsoverleggen en de raadsvergaderingen zijn complementair.

De nieuwe werkwijze gaat in per 1 maart 2021. De situatie op dat moment en de geldende maatregelen in verband met de coronacrisis kunnen effect hebben op bepaalde onderdelen van de nieuwe werkwijze. Zolang deze maatregelen beperkingen opleggen, zal naar de actuele situatie en mogelijkheden worden gehandeld. De raadsoverleggen en – vergaderingen kunnen worden gehouden met de aangepaste opstelling (1.5 meter afstand-opstelling) in de raadzaal te Uithuizen. Voor wat betreft de raadsoverleggen bestaat de mogelijkheid om inwoners en andere belanghebbenden toe te laten. In eerste instantie, zolang de maatregelen blijven gelden, wat beperkter, daarna vervalt deze beperking. Zowel de raadsoverleggen als de – vergaderingen worden overigens gewebcast en zijn dus voor eenieder op afstand te volgen. Live of achteraf.

2. Voorstel

De raad wordt voorgesteld:

- A. In te stemmen met de voorgestelde nieuwe vergaderstructuur en werkwijze van de raad, zoals geformuleerd in de notitie “Vergadermodel 2.0 gemeenteraad Het Hogeland”;
- B. De werkwijze van de zogeheten raadsoverleggen vooralsnog te regelen via de in deze notitie genoemde spelregels en deze na een evaluatie, te formaliseren als een onderdeel van het reglement van orde en andere activiteiten van de raad;
- C. De nieuwe werkwijze in te laten gaan per 1 maart 2021;
- D. Voor de eerstvolgende gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022 de werkwijze breed te evalueren en met een advies te komen voor de nieuwe raad;
- E. Het vergaderschema voor de raad voor 2021 vast te stellen.

3. Aanleiding

Tijdens de 1^e vergadering van de gemeenteraad van Het Hogeland op 2 januari 2019 heeft de raad een aantal ‘raadseigen’ regelingen vastgesteld, onder meer over de werkwijze en vergaderstructuur van de raad. Hierbij zijn afspraken en spelregels vastgelegd die bij moeten dragen aan een goed verloop van de vergaderingen van de raad.

In een aantal stappen is in de aanloop naar de nieuwe gemeente gewerkt aan de werkwijze en vergaderstructuur van de raad. Allereerst is een basis gelegd met een Visiedocument, waarin de voorgestane identiteit van de raad van de gemeente Het Hogeland is geschetst. Vervolgens is vastgesteld welke vergaderstructuur het beste past bij de identiteit en de gewenste positionering van de raad. Deze vergaderstructuur is tenslotte uitgewerkt en verfijnd tot een set van afspraken.

Bij de start in 2019, is nadrukkelijk gekozen voor een zogenaamd groeimodel, waarbij de raad in de praktijk moest ervaren of de werkwijze passend was. Met een eerste moment van reflectie na een aantal maanden en een brede evaluatie op een later moment. Zodat de raad al lerend en experimenterend kon toewerken naar de ‘beste’ vergaderwijze, waarbij – waar nodig – afspraken en spelregels konden worden bijgesteld of verfijnd.

Dat moment is nu aan de orde. Niet vanuit de gedachte dat het allemaal slecht verloopt en ‘kommer en kwel’ is, maar meer met insteek dat het - altijd - beter kan, passend bij de gekozen insteek van een groeimodel.

In de afgelopen periode is gebleken dat een 2-wekelijkse vergadercyclus met enkel raadsvergaderingen weliswaar zorgt voor een vlotte besluitvorming, maar dat dit model knelt op andere terreinen. Zo wordt onder meer een laagdrempeliger overlegmoment in kleiner verband (met vertegenwoordigers van fracties) gemist. Daarnaast is er te weinig ruimte voor de contacten als raad met de inwoners en maatschappelijke organisaties, mede door de hoge vergaderfrequentie. Ook de eigen ontwikkeling van de raad en de raadsleden komt in de knel.

4. Het nieuwe vergadermodel

Met een nieuwe werkwijze op basis van een 4-wekelijkse vergadercyclus wordt geprobeerd om deze knelpunten op te lossen. Met een lagere vergaderfrequentie voor wat betreft de raadsvergaderingen - in principe eens in de vier weken - ontstaat er ruimte voor andere zaken.

Naast de raadsvergaderingen worden er – eveneens om de vier weken – twee zogeheten raadsoverleggen geïntroduceerd. Waardoor er meer ruimte komt voor informatiewisseling op laagdrempelig niveau, alsmede voor interactie met inwoners en organisaties. De tussenliggende woensdagen, waarop er geen raadsoverleg of een raadsvergadering is, worden gebruikt voor informatiebijeenkomsten, opleiding en training en het aanhalen van de contacten met de inwoners. De contacten en het aantal contactmomenten met de inwoners worden vergroot in de nieuwe werkwijze: deze zijn daarin structureel verankerd.

De nieuwe werkwijze en gekozen vergaderstructuur is ‘niet in beton gegoten’. Wanneer in de praktijk blijkt dat de verwachtingen niet uitkomen en bepaalde onderdelen niet werken of bijstelling behoeven dan is daar nadrukkelijk ruimte voor. Al werkende weg wordt de nieuwe werkwijze geëvalueerd en zondig verfijnd en bijgesteld.

De werkwijze en invulling van de raadsoverleggen worden vooralsnog vastgelegd in een aantal spelregels. Op een later moment worden deze geformaliseerd en vastgelegd. Niet in een aparte verordening, maar als een integraal onderdeel van het Reglement van orde voor de raadsvergaderingen en andere werkzaamheden.

Reglement van orde voor de raadsvergaderingen

Artikel 16 van de gemeentewet schrijft voor dat de raad een reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden vaststelt. Eerder, tijdens de raadsvergadering op 2 januari 2019, heeft uw raad een reglement van orde vastgesteld. In belangrijke mate is daarbij de modelverordening van de Vereniging Nederlandse Gemeenten gevolgd, met op enkele onderdelen een eigen keuze. Destijds is onderkend dat dit reglement zo nodig bijgesteld zou moeten worden: Werkende weg zal worden gezien of de ervaring in de praktijk leert dat aanpassing gewenst of noodzakelijk is”.

Het reglement wordt binnenkort geactualiseerd, aangepast en door de raad vastgesteld,

Vergaderschema raad 2021

Er is een vergaderschema voor 2021 opgesteld, uitgaande van 1 maart 2021 als startmoment voor het nieuwe vergadermodel. Dit schema wordt ter vaststelling voorgelegd.

5. Beoogd resultaat

Met de vaststelling van de onderliggende notitie worden de afspraken en spelregels vastgelegd voor de werk- en vergaderwijze van de raad en wordt daaraan een formele grondslag gegeven door middel van het raadsbesluit.

De nieuwe vergaderstructuur moet een aantal zaken opleveren. In essentie gaat het daarbij om:

- versterken van de raad als politiek orgaan door het accent op majeure, politieke onderwerpen
- ruimte voor overleg buiten de formele setting van de raadsvergadering;
- meer onderlinge contactmomenten;
- het naar binnen halen van informatie;
- aandacht voor de beweging naar buiten (het gemeentehuis en de raadzaal uit) en een lagere drempel voor interactie met de samenleving en inwoners;
- meer benutten van de fractieassistenten;
- meer ruimte voor contacten met de ambtenaren;
- structureel ruimte en aandacht voor de verdere ontwikkeling en professionalisering van de raad.

Het succes van de vergaderstructuur wordt overigens met name bepaald door de wijze waarop er in de praktijk invulling aan wordt gegeven, ofwel de vergadercultuur en vaardigheden van de deelnemers. Vandaar dat de verdere ontwikkeling en professionalisering van de raad en raadsleden in de nieuwe werkwijze wordt meegenomen.

Bijlagen:

1. Notitie Vergadermodel 2.0 gemeenteraad Het Hogeland (beschrijving model en formulering spelregels);
2. Vergaderschema raad 2021.

Winsum, 4 december 2020

Henk Jan Bolding,
voorzitter van de raad

Pieter Norder,
griffier